

สภาพแวดล้อมทางการจัดการในด้านศัลยกรรม ตกแต่งแปลงเพศของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี Transgender Surgery Management Environment in the Republic of Korea

โสภา ตะพัง และ จิดาภา ธิรศิริกุล

นักศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัย
สยาม และ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

E-mail : beavysung@hotmail.com

และ jidapa_thira@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการจัดการเกี่ยวกับการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลีในด้านบริบททางสังคม นโยบายภาครัฐ และการดำเนินธุรกิจศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า สภาพบริบทในแง่ของวัฒนธรรมชาติ มีรากฐานทางวัฒนธรรมแบบขงจื้อ ซึ่งมุ่งเน้นและยึดมั่นต่อบทบาทหน้าที่ของบุคคลในสังคม ทำให้เป็นข้อจำกัดในการเป็นคนข้ามเพศและการแปลงเพศ โดยภาครัฐมีนโยบายในการจัดการเกี่ยวกับการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐาน และการดำเนินธุรกิจศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศซึ่งวิเคราะห์ตามกรอบ 7Ps ของ Kotler et.al. (2006) พบว่า ในด้านการบริการ มีการให้บริการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศจากชายเป็นหญิง และหญิงเป็นชาย และมีบริการเสริมในการศัลยกรรมเพื่อความงามซึ่งดำเนินการโดยสถานพยาบาลที่เป็นเครือข่ายทางธุรกิจ ในด้านสถานที่ให้บริการผ่าตัดแปลงเพศในนครโซล มีจำนวนจำกัดเพียงสองแห่ง คือ คลินิก และโรงพยาบาล ในด้านราคา กระบวนการตรวจสอบทางจิต การบำบัดด้วยฮอร์โมน และการผ่าตัดแปลงเพศมีราคาที่สูงมาก ในด้านช่องทางการติดต่อสื่อสารและให้บริการ มีเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลและสามารถสอบถามได้ทั้งภาษาเกาหลี และภาษาอังกฤษ ในด้านกระบวนการให้บริการ มีกระบวนการที่สำคัญ ตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และ หลังการผ่าตัด ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานบริการ มีบรรยากาศทางกายภาพที่สวยงาม สะอาดก่อให้เกิดความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในเข้ารับบริการ และในด้านบุคลากรสถานพยาบาลมีแพทย์ และ บุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะในการตอบคำถามและให้คำแนะนำด้านการทำศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมทางการจัดการ ศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ สาธารณรัฐเกาหลี

ABSTRACT

The research aimed at studying management environment of transgender surgery in the Republic of Korea in terms of social context, public policies and transgender surgery business. The study was a qualitative research utilizing documentary research observations and In-depth Interview. The results revealed that Social Context was based on Confucius belief focused on and adhered to individual role and responsibility in the social that context caused social constraints for transgender and homosexual people in Korea. Korean Government formulated public policy related to transgender surgery to control quality of public health. Transgender business analysis employing 7S of Kotler et.al (2006) yielded that: in terms of service, there were 2 types of transgender surgeries that of male to female and female to male and cosmetic services to enhance beauty operated by business partner clinic. With respect to place, there were 2 places to deliver such service that were the clinic and the hospital. Regarding the price, throughout processes, psychiatric analysis, hormone replacement therapy and transgender surgery, were high cost, While the promotion were widely range of communication channels such as website, QA service via call, email, website and so on both in Korean and English. The process composed of 3 steps beginning from before surgery, during surgery and after surgery. The physical settings were serene, private and hygiene place to ensure customer trust. Finally, the staffs were composed of high experienced of medical staffs to operate the service and managers to recommend about the services.

KEYWORDS: management environment, transgender surgery, the Republic of Korea

บทนำ

จากการแข่งขันด้านการทำศัลยกรรมในระดับภูมิภาคเอเชียพบว่า ยังมีการแข่งขันกันสูงโดยเฉพาะประเทศเกาหลีใต้ สิงคโปร์ และประเทศไทย เป็นต้น โดยรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเทศต่างชุกชุมทำการตลาดเพื่อดึงดูดลูกค้าจากทั่วโลก ได้แก่ ภูมิภาคเอเชีย ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกา และภูมิภาคตะวันออกกลางให้หันมาใช้บริการศัลยกรรมความงามในประเทศนั้นๆ กันมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ประเทศเกาหลีใต้ มีความสามารถในการแข่งขันสูง โดยในปี 2553 ประเทศเกาหลีใต้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ 81,789 คนโดยนักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้นำรายได้กว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (Kim, Lee and Jung, 2013) นอกจากนี้จากการศึกษาของ Devies and Han (2011) พบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตของเกาหลีใต้ในการสร้างความมั่นใจ และความสนใจในการเข้ารับบริการศัลยกรรมความงามของ

นักท่องเที่ยวต่างประเทศโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน จะเห็นได้ว่า รัฐบาลเกาหลีใต้มีการวางนโยบายและกลยุทธ์การตลาดที่เด่นชัดและมีประสิทธิภาพ ในการส่งเสริมและทำการตลาดแบบครบวงจรให้กับธุรกิจศัลยกรรมทั้งในประเทศและระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์จัดโปรโมชั่นส่งเสริมทางการตลาด การใช้นักท่องเที่ยวเป็นพรีเซ็นเตอร์ให้กับกิจการ และการทำสื่อดิจิทัล ดังเช่นที่เคยทำการตลาดในส่วนของวัฒนธรรมการท่องเที่ยว อาหาร และละคร โดยประเทศเกาหลีใต้ได้อาศัยความได้เปรียบในเรื่องภาพลักษณ์ ชื่อเสียง และการทำการตลาดที่แข็งแกร่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการด้านศัลยกรรมความงาม ในขณะที่การเติบโตของธุรกิจศัลยกรรมตกแต่งเพื่อความงามในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งจากผู้รับบริการภายในประเทศและต่างประเทศ แต่ธุรกิจศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศกลับมีจำนวนผู้รับบริการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่ค่อนข้างจำกัด โดยประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

มีกลยุทธ์ในการกระตุ้นภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของการให้บริการคัดสรรมตกแต่งความงามและการแปลงเพศ ดังจะเห็นได้จาก รายการบันเทิงที่นำเสนอการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ด้วยการคัดสรรมตกแต่งสำหรับกรณีผู้ที่มีปัญหาใบหน้าและร่างกาย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเพศให้กับผู้มีเพศสภาพทางร่างกายไม่ตรงกับสภาพจิตใจ (Let me In) ซึ่งมีการเปิดโอกาสคัดเลือกจากภายในประเทศเกาหลี และ จากต่างประเทศรวมทั้งประเทศไทยเข้ารับบริการ และ ทำหน้าที่เป็นผู้นำเสนอความสำเร็จจากการได้รับบริการคัดสรรมตกแต่ง หรือ คัดสรรมตกแต่งแปลงเพศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยเป็นประเทศในเอเชียที่มีความโดดเด่นในด้านคัดสรรมตกแต่ง และเป็นประเทศที่ถือได้ว่าเป็นคู่แข่งที่สำคัญสำหรับประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางหรือจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวเพื่อคัดสรรมตกแต่ง โดยปัจจุบันเกาหลีใต้มีชื่อเสียงในฐานะเป็นจุดหมายปลายทางในการผ่าตัดเปลี่ยนเสียงสำหรับสตรีข้ามเพศ (Gabel, 2016) ซึ่งทำให้ศักยภาพของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีในการคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศมีมากขึ้นโดยเฉพาะจากภาพลักษณ์ที่โดดเด่นในวิทยาการด้านการคัดสรรมตกแต่ง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางการจัดการเกี่ยวกับธุรกิจการคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลีในด้านบริบทสภาพแวดล้อม นโยบายภาครัฐ และการดำเนินธุรกิจคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นข้อมูลต่อยอดในการศึกษาเชิงลึกเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและนโยบายที่เหมาะสมต่ออุตสาหกรรมคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการจัดการเกี่ยวกับการคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลีในด้านบริบททางสังคม นโยบายภาครัฐ และการดำเนินธุรกิจคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ได้รับข้อมูลที่สำคัญทางการจัดการด้านคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

ซึ่งเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายสาธารณะของประเทศไทย และ ในการศึกษาวิจัยทางการจัดการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลี จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีความเกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารราชการจากหน่วยงานราชการ และการลงพื้นที่ภาคสนามในการสำรวจสถานพยาบาลที่ให้บริการคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศในมหานครโซล สาธารณรัฐเกาหลี และ การสัมภาษณ์

ประชากรและตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 5 คน คือ เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศ แพทย์ผู้ให้บริการคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศ และแพทย์ผู้ให้บริการคัดสรรมตกแต่งเพื่อความงาม

เครื่องมือ

แบบสังเกตการณ์ และ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการตีความ (content analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปทางการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการนำเสนอผลการศึกษาดังตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สภาพบริบททางสังคมเกี่ยวกับการคัดสรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลี ในแง่ของวัฒนธรรมชาติ กล่าวได้ว่า สาธารณรัฐเกาหลีมีรากฐานทางวัฒนธรรมแบบขงจื้อ ซึ่งมุ่งเน้นและยึดมั่นต่อบทบาทหน้าที่ของบุคคลในสังคม (สุกัญญา อินตะโตด, 2550) กล่าวคือ การแสดงบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสมตามเพศที่มีมาแต่กำเนิด

ต่อครอบครัว และ สังคม โดยบุคคลไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชายจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการสืบทอดวงศ์ตระกูลด้วยการแต่งงานและมีบุตร และสร้างชื่อเสียงเกียรติภูมิในครอบครัวและสังคมตามความคาดหวังที่ตรงตามเพศที่มีมาแต่กำเนิด ด้วยพื้นฐานบริบททางสังคมวัฒนธรรมดังกล่าว ทำให้เกิดแรงกดดันทางสังคมต่อบุคคลข้ามเพศ หรือผู้ที่มีสภาวะเพศสภาพทางร่างกายไม่ตรงกับทางจิตใจ ทั้งในแง่การที่บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถแสดงออกเชิงพฤติกรรม การแต่งกาย รูปลักษณ์ ที่แสดงถึงเพศสภาพที่ตรงกับจิตใจได้อย่างเปิดเผยในสังคม รวมไปถึงการที่บุคคลเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงเพศของตนเองอย่างถาวร แม้ว่าการผ่าตัดแปลงเพศจากชายเป็นหญิง (Male to female MTF sex reassignment surgery) จะได้รับการบุกเบิกโดยนายแพทย์คิมซุกควาน(Kim Seok-kwan) ในปี1986 และได้รับการขยายผลอย่างกว้างขวางจากการแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย Female to male (FTM) surgery) ในปี1991 อีกทั้งในปัจจุบันจะมีผู้ผ่าตัดแปลงเพศที่มีชื่อเสียงในสังคม แต่บุคคลข้ามเพศก็มีจำนวนน้อย และได้รับการยอมรับในขอบเขตที่จำกัด นอกจากนี้แม้ว่าการรักร่วมเพศหรือการเป็นบุคคลข้ามเพศจะมีได้ผิดกฎหมายแต่ในทางปฏิบัติสังคมก็ยังไม่ยอมรับและมักมีการประณามหรือตอกย้ำในลักษณะตราบาปทางสังคม (Kaleidoscope,2015) ด้วยสภาพบริบทดังกล่าวทำให้ ธุรกิจศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลี จึงมีข้อจำกัดในด้านลูกค้าภายในประเทศ และจำเป็นต้องอาศัยลูกค้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากการเติบโตและอยู่รอดของสถานพยาบาลที่ให้บริการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลีที่มีจำนวนจำกัด กล่าวคือ สถานพยาบาลที่รองรับการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ มีเพียง 2 แห่ง ในมหานครโซล ในทางกลับกันกับพบว่า สถานพยาบาลที่ให้บริการศัลยกรรมตกแต่งเพื่อความงามกลับมีการเติบโตทางธุรกิจอย่างมาก โดยชาวเกาหลีส่วนมากมีค่านิยมด้านความงามคือ การทำศัลยกรรมด้านความงาม ซึ่งเป็นที่นิยมและยอมรับ สามารถเปิดเผยได้ และธุรกิจศัลยกรรมความงามเป็นธุรกิจที่มีลูกค้าจากต่างประเทศเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากในลักษณะ การท่องเที่ยวเพื่อศัลยกรรมความงาม กล่าวคือ มีชาวเกาหลีและนักท่องเที่ยวเข้ารับบริการ

ศัลยกรรมความงามซึ่ง แบ่งออกเป็น การศัลยกรรมใบหน้าและช่วงศีรษะ จำนวน 341,662 คน หรือร้อยละ 77.5 การทำศัลยกรรมเสริมทรวงอก จำนวน 58,601 หรือร้อยละ 13.3 และการทำศัลยกรรมเกี่ยวกับร่างกาย จำนวน 97,542 หรือร้อยละ 25.6 (International Society of Aesthetic Plastic Surgery, 2014)

2. นโยบายรัฐในการจัดการเกี่ยวกับการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลี รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้มีนโยบายที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ กำหนดให้ผู้ที่เข้ารับการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี จะต้องมียุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งผ่านการเกณฑ์ทหารหรือได้รับการยกเว้นในการเกณฑ์ทหารแล้ว (Research Directorate, Immigration and Refugee Board of Canada,2016) และได้รับการตรวจสภาพจิตใจและได้รับเอกสารรับรองจากจิตแพทย์ 1 ท่าน เพื่อยืนยันว่า มีเพศสภาพแต่กำเนิดที่ไม่ตรงกับจิตใจ และพร้อมใช้ชีวิตตามเพศที่ตรงกับจิตใจ นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ จะต้องมีการรับการบำบัดเพื่อเปลี่ยนแปลงฮอร์โมนเพศมากกว่า 1 ปี ก่อนการทำศัลยกรรมแปลงเพศ และตรวจความแข็งแรงของร่างกาย พร้อมคัดกรองโรค ก่อนการเข้ารับการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศที่สมบูรณ์ นอกจากการตรากฎหมายเพื่อกำหนดคุณภาพมาตรฐานในการให้บริการศัลยกรรมแปลงเพศแล้ว ภาครัฐมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับบุคคลข้ามเพศในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเพศตามกฎหมาย อาทิ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้พิจารณาให้สิทธิแก่บุคคลข้ามเพศในการเปลี่ยนแปลงเพศตามกฎหมายโดยศาลสูงได้มีแนวคำพิพากษาที่สำคัญในปี 2006 ในการยอมรับให้บุคคลข้ามเพศที่ผ่านการผ่าตัดแปลงเพศแล้วสามารถเปลี่ยนแปลงสถานะทางเพศตามกฎหมาย และในปี 2013 ศาลแขวงโซลตะวันตกได้พิพากษาให้บุคคลข้ามเพศจากหญิงเป็นชายที่ยังไม่ได้ผ่านการผ่าตัดแปลงเพศให้สามารถเปลี่ยนแปลงสถานะทางเพศตามกฎหมายได้ (Um and Park,2013) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดีแม้ว่าประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะมีความก้าวหน้าในประเด็นดังกล่าว รวมทั้งการอนุญาตให้จดทะเบียนสมรสโดยถูกต้องตามกฎหมายสำหรับบุคคลข้ามเพศที่ได้รับการ

เปลี่ยนแปลงสถานะทางเพศตามกฎหมาย อาทิ กรณีการจดทะเบียนสมรสระหว่าง Harisu นักร้องนักแสดงข้ามเพศ ที่มีชื่อเสียงกับคู่รัก หลังจาก Harisu ในปี 2007 ภายหลังจากได้รับการยอมรับในเปลี่ยนแปลงสถานะทางเพศตามกฎหมาย ในปี 2002 โดยการร้องขอต่อศาลแขวงอินซอน จากการศึกษาของ Kaleidoscope Foundation (2015) ซึ่งเป็นมูลนิธิที่ให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิมนุษยชน และได้ติดตาม เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของ บุคคลรักร่วมเพศ และ บุคคลข้ามเพศ ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า ภาครัฐขาดมาตรการเชิงกฎหมายในการปกป้องคุ้มครองบุคคลรักร่วมเพศ และ บุคคลข้ามเพศ จากการถูกเลือกปฏิบัติ ทำให้มีการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เช่น การจ้างงาน สิทธิการรักษาพยาบาล ภาครัฐล้มเหลวในการต่อสู้กับการแบ่งแยกทางสังคม อคติ และการสร้างตราบาททางสังคมต่อ บุคคลรักร่วมเพศ และ บุคคลข้ามเพศ อาทิ การขาดมาตรการในการลงโทษ หรือ ห้ามมิให้มีการใช้สื่อสารสาธารณะในเชิงรังเกียจและต่อต้านบุคคลกลุ่มนี้ ภาครัฐล้มเหลวในการจัดการการเข้าถึงกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงเพศตามกฎหมายได้อย่างปราศจากอคติการเลือกปฏิบัติและการละเมิดสิทธิมนุษยชนของบุคคลข้ามเพศ ความเข้าใจไม่เพียงพอและการขาดระดับดูแลสุขภาพในการการป้องกันโรคติดเชื้อเอชไอวี (HIV) และการดูแลสุขภาพอื่น ๆ สำหรับบุคคลรักร่วมเพศ และ บุคคลข้ามเพศโดยการตรวจสุขภาพทางจิต การรับการบำบัดทางฮอร์โมน และการผ่าตัดแปลงเพศไม่ได้รวมอยู่ในประกันสุขภาพของรัฐ (National Health Insurance) การขาดการป้องกันสำหรับกลุ่มคู่รักร่วมเพศ จากการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว และขาดความคุ้มครองทางกฎหมายจากการถูกทำร้ายหรือล่วงเกินทางเพศ สำหรับบุคคลรักร่วมเพศ และบุคคลข้ามเพศ การระบุในมาตรา 92-96 ของพระราชบัญญัติอาญาทหารที่ห้ามมิให้มีการกระทำในลักษณะการรักร่วมเพศ และความล้มเหลวของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีในการยอมรับความสัมพันธ์ของบุคคลรักร่วมเพศ และบุคคลข้ามเพศโดยการสมรสตามกฎหมายของบุคคลเพศเดียวกันยังไม่ได้รับการยอมรับทางกฎหมายจากภาครัฐ

3. ธุรกิจศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลี ในวิเคราะห์เกี่ยวกับธุรกิจศัลยกรรมแปลง เพศ

โดยวิเคราะห์ตามกรอบ 7Ps ของ Kotler et.al. (2006) พบว่า

3.1 การบริการ (หลัก และ เสริม) (Product and Service) โดยบริการหลักของโรงพยาบาล คือ การให้บริการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ เพื่อเปลี่ยนจากเพศชายเป็นเพศหญิง และเพศหญิงเป็นเพศชาย สำหรับการให้บริการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ เพื่อเปลี่ยนจากเพศชายเป็นเพศหญิง มี 2 วิธี คือ การใช้ผิวหนัง และการใช้ลำไส้ โดยในการแปลงเพศโดยใช้ผิวหนังสถานพยาบาลจะดำเนินการได้เอง ทั้งนี้การใช้ผิวหนังมีข้อดีคือ ผู้รับบริการจะฟื้นตัวได้เร็ว แผลผ่าตัดจะทำความสะอาดได้ง่าย แต่ข้อจำกัด คือ การขาดความยืดหยุ่นเพราะขึ้นอยู่กับพื้นที่ของผิวหนังอวัยวะเพศชายเดิม แต่หากผู้รับบริการต้องการเลือกวิธีการผ่าตัดแปลงเพศโดยใช้ลำไส้จะต้องดำเนินการที่โรงพยาบาลที่เป็นพันธมิตรซึ่งสถานพยาบาลจะดำเนินการในลักษณะการส่งต่อในกระบวนการผ่าตัด ซึ่งการผ่าตัดโดยใช้ลำไส้ภายในจะมีข้อดี คือ ความยืดหยุ่นเพราะสามารถปรับเปลี่ยนขนาดของอวัยวะเพศหญิงที่สร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับร่างกายของผู้รับบริการ แต่มีข้อจำกัดจากการที่ผู้รับบริการจะต้องรักษาตัวจากแผลผ่าตัดที่มีขนาดใหญ่ และ การดูแลทำความสะอาดที่ยุ่งยาก ขณะที่การผ่าตัดแปลงเพศจากหญิงเป็นชายจะต้องดำเนินการในการผ่าตัดมดลูก และ เต้านม ออกเสียก่อน รวมทั้งการปรับสมดุลของฮอร์โมนเพศ ก่อนดำเนินการผ่าตัดแปลงเพศ โดยในการผ่าตัดมีวิธีการในการสร้างอวัยวะเพศชายจากผิวหนังของผู้รับบริการ นอกจากนั้นในการให้บริการเสริม คือ การผ่าตัดมดลูกกระเดือก สำหรับการแปลงเพศจากชายเป็น หญิง และ ผ่าตัดเต้านม และ ผ่าตัดมดลูก สำหรับการแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย สถานพยาบาลจะดำเนินการได้เอง ขณะที่บริการเสริมในลักษณะการศัลยกรรมตกแต่งเพื่อความสวยงาม อาทิ ผ่าตัดเสริมหน้าอก ศัลยกรรมตาสองชั้น เสริมจมูก ปรับรูปหน้า เป็นต้น เพื่อให้กระบวนการแปลงเพศจากชายเป็นหญิงที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สถานพยาบาลได้ร่วมมือเครือข่ายสถานพยาบาลหรือโรงพยาบาลศัลยกรรมความงามอื่นๆ โดยมีการส่งต่อ หรือ ให้คำแนะนำ สำหรับผู้รับบริการ

3.2 สถานที่ให้บริการ (Place) การผ่าตัดแปลงเพศ ณ มหานครโซล มีสถานพยาบาลที่ให้บริการ 2 แห่ง คือ การผ่าตัด

ที่คลินิกหรือสถานพยาบาลที่ให้บริการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศจากชายเป็นหญิงโดยใช้ผิวหนังจากอวัยวะเพศของผู้รับบริการ รวมทั้งการผ่าตัดแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย และการผ่าตัดที่โรงพยาบาล ที่ให้บริการผ่าตัดแปลงเพศซึ่งสามารถให้บริการผ่าตัดโดยใช้ผิวหนัง หรือลำไส้ของผู้รับบริการกรณีการแปลงเพศจากชายเป็นหญิง และการแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย โดยที่ตั้งของสถานพยาบาลและโรงพยาบาลมี และการคมนาคมที่มีความสะดวกสบาย อาทิ รถไฟใต้ดิน รถประจำทาง เป็นต้น โดยสถานพยาบาลตั้งอยู่ที่ย่านคิงนัมซึ่งเป็นพื้นที่เมืองใหม่ที่โด่งดังมีชื่อเสียงด้านการทำศัลยกรรมในทุกๆด้าน ทำให้ผู้เข้ารับบริการเกิดความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ความทันสมัยและมีมาตรฐานและมีความสะดวกในการที่จะเข้ารับบริการศัลยกรรมต่อเนื่องเพื่อการเสริมความงามในสถานพยาบาลศัลยกรรมตกแต่งอื่นๆ ที่มีอยู่หลากหลาย อาทิ โรงพยาบาลไอดี โรงพยาบาลแกรนด์ โรงพยาบาลวอนจิน โรงพยาบาลเจดบิลิว คลินิกริบอร์น เป็นต้น ขณะที่ในการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเสียงสำหรับสตรีข้ามเพศ ศูนย์ด้านเสียงเยซอน (Yeson Voice Center) เป็นสถานพยาบาลที่มีชื่อเสียงในการให้บริการด้านการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเสียง และเป็นจุดหมายสำหรับนักท่องเที่ยวที่เป็นสตรีข้ามเพศที่ต้องการเข้ารับบริการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเสียง (Gabel, 2016)

3.3 ราคาค่าบริการ (Price) ในด้านราคาการทำศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในประเทศสาธารณรัฐ เกาหลี มีราคาที่สูงโดยผู้รับบริการไม่มีข้อเปรียบเทียบเรื่องราคาเนื่องจากมีสถานพยาบาลเพียงสองแห่งในมหานครโซล ที่ให้บริการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ โดยการแปลงจากเพศชายเป็นเพศหญิง กรณีการใช้ผิวหนังราคา 100 ล้านวอน แต่กรณีการใช้ลำไส้ราคา 150 ล้านวอน และ กรณีการผ่าตัดแปลงเพศจากเพศหญิงเป็นเพศชายราคา 200 ล้านวอน โดยผู้รับบริการที่ติดต่อเข้ารับบริการที่สถานพยาบาล และเลือกวิธีการแปลงเพศจากชายเป็นหญิงด้วยการใช้ลำไส้ แม้จะรับการผ่าตัดโดยการส่งต่อไปดำเนินการที่โรงพยาบาลที่เป็นเครือข่าย แต่ในการชำระเงินจะต้องชำระค่าใช้จ่ายในภาพรวมที่สถานพยาบาล

3.4 ช่องทางการติดต่อสื่อสารและให้บริการ (Promotion) โรงพยาบาลมีเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอน

วิธีการผ่าตัดแปลงเพศ และรายละเอียดการติดต่อสอบถามข้อมูลต่างๆ ซึ่งสามารถสอบถามได้ทั้งภาษาเกาหลี และภาษาอังกฤษซึ่งสถานพยาบาลมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นชาวอเมริกา ที่สามารถให้ข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ และติดต่อผ่านอีเมล สำหรับชาวต่างประเทศ โดยสถานพยาบาลจะมีการตรวจอีเมลและตอบกลับในข้อความแก่ผู้ที่สนใจเข้ารับบริการทุกวัน นอกจากนี้ผู้ที่สนใจเข้ารับบริการสามารถตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นผ่านเว็บไซต์โดยตรงของโรงพยาบาลได้เช่นกัน หรือ การเดินทางเข้ามาขอคำปรึกษาที่สถานพยาบาลได้ โดยสถานพยาบาลจะเปิดทำการระหว่างวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 9.00-18.00 น.

3.5 กระบวนการให้บริการ (Process) สำหรับกระบวนการสำหรับผู้เข้ารับบริการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ (Transgender Surgery or Sex Reassignment Surgery-SRS) จากเพศชายเป็นเพศหญิงและการผ่าตัดแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย มีกระบวนการที่สำคัญ ตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และ หลังการผ่าตัด ดังนี้ ช่วงก่อนการเข้ารับบริการจะต้องมีเอกสารตรวจร่างกายและสภาพจิตใจจากจิตแพทย์ 1 ท่าน สำหรับผู้รับบริการชาวเกาหลี รวมทั้งชาวต่างประเทศซึ่งต้องมีเอกสารรับรองดังกล่าวเป็นภาษาอังกฤษจากประเทศของตนมาประกอบ นอกจากนี้ต้องได้รับการบำบัดในการเปลี่ยนแปลงฮอร์โมน (Hormone Replacement Therapy-HRT) มาแล้วมากกว่า 1 ปี เมื่อมาถึงโรงพยาบาลจะมีการตรวจเลือด เพื่อตรวจหา HIV หรือโรคประจำตัว หรือโรคภัยแรงอื่นๆ รวมทั้งการตรวจสภาพความแข็งแรงของร่างกายเพื่อให้พร้อมกับการเข้ารับบริการผ่าตัด ช่วงระหว่างการผ่าตัด ทั้งนี้เมื่อผู้รับบริการมีเอกสารครบถ้วนเป็นไปตามกฎการเข้ารับบริการผ่าตัดแปลงเพศ รวมทั้งผ่านการตรวจสอบทางจิตใจและร่างกายแล้ว แพทย์จะทำการแปลงเพศให้ตรงกับสภาพจิตใจของผู้เข้ารับบริการ โดยใช้ระยะเวลาการผ่าตัดทั้งสิ้น 5 ชั่วโมงสำหรับการแปลงเพศจากชายเป็นหญิงและ 7 ชั่วโมงกรณีการแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย และช่วงหลังการผ่าตัด ผู้รับบริการจะต้องพักฟื้นที่โรงพยาบาลเป็นเวลา 5-7 วัน และหลังจากกลับไปพักฟื้นที่บ้าน ผู้รับบริการจะต้องเข้ามาพบแพทย์เพื่อตรวจแผลผ่าตัด และทำความสะอาด ทุกๆ 2 วัน 1 ครั้ง เป็นเวลา 1 เดือน โดยระหว่างนี้ จะต้องใช้อุปกรณ์สอดใส่ช่องแผลที่ผ่าตัด เพื่อไม่

ให้เกิดการตีบตัน โดยทำทุกวันๆละ 10 นาที สำหรับกรณีการผ่าตัดแปลงเพศจากชายเป็นหญิง หลังจากกระบวนการผ่าตัดเรียบร้อยแล้ว สำหรับผู้รับบริการชาวต่างประเทศแพทย์จะออกเอกสารเป็นภาษาอังกฤษเพื่อรับรองการผ่าตัดแปลงเพศให้แก่ผู้เข้ารับบริการผ่าตัดแปลงเพศแล้ว เพื่อนำไปใช้ยังประเทศที่ตนอยู่

3.6 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานบริการ (Physical evidences) มีบรรยากาศทางกายภาพที่มุ่งสร้างความอบอุ่นและเป็นมิตร ก่อให้เกิดความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในเข้ารับบริการ อีกทั้งสถานพยาบาลมีความสะอาดและปลอดภัย และมีอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อรองรับการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสถานพยาบาลที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ นอกจากนี้ยังมีคู่มือที่รองรับการบริการอย่างต่อเนื่องทั้งโรงพยาบาลที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการผ่าตัดแปลงเพศด้วยอวัยวะ (ลำไส้) ของผู้รับบริการ และโรงพยาบาลที่เชี่ยวชาญด้านการศัลยกรรมตกแต่งเพื่อความงาม ทำให้ผู้รับบริการสามารถเลือกรับบริการได้ตามความต้องการ และได้รับการบริการสวຍแบบครบวงจร อีกทั้งในแง่ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพในภาพรวมของสาธารณรัฐเกาหลี กล่าวได้ว่า ในภาพรวมมีการคมนาคมที่สะดวก ทั้งจากต่างประเทศที่มีไฟล์บินตรงจากหลายๆ ประเทศ และหลายเที่ยวบินต่อวัน ส่วนการเดินทางภายในประเทศก็มีความสะดวกรวดเร็ว อาทิ การใช้บริการรถไฟใต้ดิน รถประจำทาง เป็นต้น นอกจากนี้สาธารณรัฐเกาหลีมีความได้เปรียบด้านชื่อเสียงเกี่ยวกับการทำศัลยกรรมตกแต่ง จึงเป็นประเทศแรกๆที่มีผู้ให้ความสนใจเลือกเป็นลำดับต้นๆในการเข้ารับบริการศัลยกรรมตกแต่ง

3.7 บุคลากร (People) ทางสถานพยาบาลมีแพทย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้านการทำศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ ที่พร้อมให้บริการเป็นไปตามที่ผู้เข้ารับบริการคาดหวัง โดยสถานพยาบาลมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นชาวเกาหลี และมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นชาวอเมริกันเฉพาะด้านการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ ที่สามารถให้ข้อมูลและสื่อสารได้ทั้งภาษาเกาหลี และภาษาอังกฤษ สำหรับชาวต่างประเทศ โดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านจะต้องมีใบอนุญาตเฉพาะด้านที่ผ่านการศึกษาอบรมและปฏิบัติเกี่ยวกับการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ เพื่อให้ผู้เข้ารับบริการเกิดความ

เชื่อมั่นและเป็นไปตามมาตรฐานของสากล นอกจากนี้ในการให้คำแนะนำเบื้องต้น สถานพยาบาลมีผู้จัดการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญพร้อมให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้ที่สนใจเข้ารับบริการ รวมทั้งการเสนอทางเลือกที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับบริการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พบว่า การให้บริการธุรกิจศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเป็นการบริการหรือธุรกิจเฉพาะกลุ่ม ดังนั้นแนวทางของการบริหารจัดการที่มีความสำคัญในสภาพแวดล้อมปัจจุบันมีความสำคัญมากที่ต้องคำนึงถึงความพร้อมของสถานพยาบาล เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งการให้บริการที่มีคุณภาพ เพื่อให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการที่จะเข้ารับบริการ ซึ่งในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีแม้จะมีความพร้อมทั้งในด้านการบริการ สถานประกอบการ ช่องทางการจัดจำหน่าย และ บุคลากร แต่จะเห็นได้ว่ามีข้อจำกัดในด้านราคาค่าบริการตลอดกระบวนการที่ค่อนข้างสูงมากอีกทั้ง การบริการดังกล่าวมิได้รวมอยู่ในประกันสุขภาพของชาติทำให้เกิดข้อจำกัดสำหรับผู้รับบริการภายในประเทศซึ่งเป็นคนเกาหลี และแม้แต่กับชาวต่างชาติซึ่งจะต้องเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง ขณะที่เมื่อพิจารณาถึงการกำหนดนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ จะเห็นได้ว่า กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศเป็นการวางหลักการที่เป็นมาตรฐานสากล แต่ภาครัฐมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนในภาพรวมของการศัลยกรรมตกแต่งซึ่งทำให้ผู้รับบริการชาวต่างประเทศเกิดความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานการบริการ ซึ่งเป็นการสนับสนุนทางด้านของสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจโดยพิจารณาถึงการท่องเที่ยวเชิงศัลยกรรมตกแต่ง ผลการศึกษาดังกล่าว ได้เน้นให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมภายในทั้งในแง่ของศักยภาพความเข้มแข็งเชิงการบริการ และการช่วงชิงโอกาสในการแข่งขัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสในการดำเนินธุรกิจ มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการธุรกิจศัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ จากการศึกษาที่

พบว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมของสาธารณรัฐเกาหลีไม่เอื้อต่อธุรกิจคัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศโดยพิจารณาจากฐานผู้รับบริการที่เป็นคนเกาหลี แต่ด้วยภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นและการส่งเสริมเชิงนโยบายการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับความงามของรัฐบาลถือเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดึงดูดผู้รับบริการจากต่างประเทศในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศัลยกรรม ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษา จิตาภา ธิรศิริกุล (2559) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในเชิงนโยบาย และการส่งเสริมเชิงนโยบายและมาตรการจากภาครัฐอย่างต่อเนื่องและจริงจังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจที่เอื้อและจูงใจกับกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย ขณะที่ในแง่ของปัจจัยคุณภาพบริการจะเห็นได้ว่าคุณภาพของการบริการโดยเฉพาะมาตรฐานและภาพลักษณ์เป็นปัจจัยเอื้อที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนธุรกิจคัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งได้รับการส่งเสริมในเชิงภาพลักษณ์ที่สร้างความมั่นใจจากธุรกิจคัลยกรรมตกแต่งเพื่อความงาม ดังที่ Gill and Singh (2011) พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพมาตรฐานการบริการ ราคาที่สมเหตุสมผลและคุ้มค่า มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการ คุณลักษณะสำคัญที่เป็นศักยภาพการบริการของคัลยกรรมตกแต่ง ยังมีความสอดคล้องกับ คุณลักษณะที่ Parasuraman and others (1985) อธิบายว่า บริการที่มีคุณภาพจะต้องประกอบด้วย คุณลักษณะ อาทิ ศักยภาพความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้ให้

บริการ ทักษะคัลยกรรมบริการ/มุ่งเน้นลูกค้า ความพร้อมในการบริการอย่างทันท่วงที ศักยภาพการวิจัยพัฒนาขององค์กร ภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการศักยภาพความเข้าใจในความต้องการของผู้รับบริการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการทำคัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศในสาธารณรัฐเกาหลี ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและการบริหารธุรกิจคัลยกรรมแปลงเพศ สำหรับประเทศไทย ดังนี้

1. ภาครัฐควรตระหนักถึงความสำคัญและวางนโยบายเพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจคัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศที่มีช่องทางการเติบโตสูง ด้วยการสนับสนุนธุรกิจความงามในรูปแบบของรายการท่องเที่ยวเพื่อศัลยกรรมทั้งระบบ และร่วมผลักดันให้ไทยก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางศัลยกรรมของเอเชีย
2. ภาครัฐ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับภาคธุรกิจในลักษณะการจัดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับธุรกิจคัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ และการให้สิ่งจูงใจทางภาษีเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ และเป็นการจูงใจสำหรับชาวต่างประเทศ
3. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาคณะวิชาชีพอื่นๆ ในเอเชียที่มีชื่อเสียงด้านการคัลยกรรมตกแต่งแปลงเพศ อาทิ อิหร่าน ญี่ปุ่น และ สาธารณรัฐประชาชนจีน

เอกสารอ้างอิง

- จิตาภา ถิรศิริกุล. 2559. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานตามนโยบายยุทธศาสตร์ การส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทอาชีวศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ.9(1):50-70.
- สุกัญญา อินตะโดด. 2550. การวิเคราะห์บทบาทของสตรีในละครโทรทัศน์เรื่องแดจังกึม (จอมนางแห่งวัง หลวง) ตามแนวคิดสตรีนิยม. เข้าถึงเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2559 จาก [www.http://v1.midnightuniv.org/midnight_2544/0009999583.html](http://v1.midnightuniv.org/midnight_2544/0009999583.html).
- Davies, Gloria and Han, Gil Soo.2011. “Korean Cosmetic Surgery and Digital Publicity: Beauty by Korean Design”. Media International Australia. (141) :146-156.
- Gabel, Ari. 2016. “Transgender Women are Heading to South Korea for Vocal Surgery”. Retrieved November 30,2016, from <http://www.bloomberg.com/features/2016-voice-feminization/>
- Gill, Harsimran and Singh, Neha. 2011. “Exploring the Factors that Affect the Choice of Destination for Medical Tourism”. Journal of Service Science and Management.4 (3): 315-324.
- International Society of Aesthetic Plastic Surgery. 2015. “ISAPS International Survey on Aesthetic/Cosmetic Procedures Performed in 2014”. Retrieved November 30, 2016, from <http://www.isaps.org/news/isaps-global-statistics>
- Kaleidoscope Human Rights Foundation. 2015. “Shadow Report to the UN Human Rights Committee regarding the Republic of Korea’s protection of the rights of LGBTI Persons”. Retrieved November 30,2016, from http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/KOR/INT_CCPR_ICO_KOR_19381_E.PDF.
- Kim, Seongseop, Lee, Jinsoo and Jung, Jishim .2013.” Assessment of Medical Tourism Development in Korea for the Achievement of Competitive Advantages”. Asia Pacific Journal of Tourism Research. 18(5): 421-445.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., and Berry, L. L. 1985. “A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research” The Journal of Marketing. 49(4):41-50. Research Directorate, Immigration and Refugee Board of Canada.2016 .
- “South Korea: treatment of transgender people by society and authorities, including requirements and procedures to change one’s gender on identity documents; requirements and procedures for exemption from obligatory military service for a male who is in the process of undergoing gender transformation; consequences for not completing military service”. Retrieved November 30,2016, from https://www.ecoi.net/local_link/323950/463552_de.html.
- Um, Jiwon, and Park, Hyunjung . (2013). “Genital Surgery No Longer Required for Transgenders to Change Legal Gender Status”. Retrieved November 30,2016, from http://english.hani.co.kr/arti/English_edition/e_national/578323.html ●●●